

NORGES HØYESTERETT

Den 12. februar 2015 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Bergsjø og Ringnes i

HR-2015-00343-U, (sak nr. 2015/274), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat René Ibsen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

KJENNELSE:

- (1) Saken gjelder videre anke over lagmannsrettens kjennelse om fortsatt varetektsfengsling.
- (2) A, født 00.00.1990, er ved Halden tingretts dom 16. januar 2015 dømt for overtredelse av straffeloven § 162 første og andre ledd, straffeloven § 127 første ledd første straffalternativ, straffeloven § 228 første ledd og straffeloven § 227 første straffalternativ (fire tilfeller) til fengsel i ett år og seks måneder.
- (3) A har anket dommen for så vidt gjelder straffutmålingen, men har godtatt domfellelsen som sådan.
- (4) A ble første gang varetektsfengslet ved Halden tingretts kjennelse 4. juli 2014. Fengslingen har deretter blitt forlenget, siste gang til 13. februar 2015.
- (5) Etter at Halden tingretts dom var avsagt, begjærte A seg løslatt. Halden tingrett kom imidlertid i kjennelse 29. januar 2015 til at begjæringen ikke skulle tas til følge.
- (6) A anket til Borgarting lagmannsrett, som den 9. februar 2015 forkastet anken.
- (7) Den fortsatte varetektsfengslingen er begrunnet i unndragelsesfare fra fullbyrding av straffen, jf. straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 1.
- (8) A har anket lagmannsrettens kjennelse, og har i hovedsak anført:

- (9) Lagmannsretten har lagt feil lovtolkning til grunn når den har kommet til at det foreligger unndragelsesfare etter straffeprosessloven § 171 nr. 1. Han kan få sin straff fullbyrdet i Sverige hvor han har sitt bosted, jf. lov om fullbyrding av nordiske straffedommer § 5. Det er ikke grunnlag for at han skal unndra seg straff i Sverige slik at det dermed ikke foreligger unndragelsesfare etter at dom er avsagt. Videre fengsling er dermed et uforholdsmessig inngrep, jf. straffeprosessloven § 170 a.
- (10) Det anføres også at kjennelsen er mangelfullt begrunnet. Lagmannsrettens begrunnelse viser ikke hvordan loven er tolket slik at det er mulig å overprøve lovtolkningen. Dette er en saksbehandlingsfeil som medfører opphevelse, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 2.
- (11) *Påtalemyndigheten* er kjent med anken, men har ingen kommentarer ut over en henvisning til tingrettens og lagmannsrettens premisser.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (13) Anken er en videre anke hvor ankeutvalgets kompetanse er begrenset, jf. straffeprosessloven § 388. Anken gjelder lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling som utvalget kan prøve.
- (14) Da A var varetektsfengslet, da han ved Halden tingretts dom 16. januar 2015 ble dømt til ubetinget fengsel i ett år og seks måneder, følger det av straffeprosessloven § 187 første ledd at han fortsatt kunne holdes varetektsfengslet i fire uker uten at det var nødvendig å avsi ny fengslingskjennelse. Denne bestemmelsen avskjærer imidlertid ikke en domfelt fra å begjære seg løslatt. I så fall må de alminnelige vilkår for fengsling fortsatt være oppfylt, jf. Rt. 1998 side 1615. Når fengslingen, som i dette tilfellet, begrunnes i unndragelsesfare, må vilkårene i straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 1 fortsatt være oppfylt. Fortsatt fengsling må i tillegg ikke være et uforholdsmessig inngrep, jf. straffeprosessloven § 170 a.
- (15) Da A er dømt i henhold til tiltalen, kan en eventuell unndragelsesfare stå i en annen stilling enn før Halden tingretts dom ble avsagt. Det skyldes at dersom A ved løslatelse skulle utebli fra ankeforhandlingen, kan den likevel som hovedregel gjennomføres, jf. straffeprosessloven § 336 tredje ledd. Se til sammenligning Rt. 1998 side 1292, hvor den domfelte var dansk og hadde anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet.
- (16) Lagmannsrettens begrunnelse for unndragelsesfare synes å være fare for unndragelse fra soningen, noe som står i en annen stilling enn fare for unndragelse fra ankeforhandlingen. Men henvisningen til tidligere kjennelser, herunder kjennelsen av 24. november 2014 hvor lagmannsretten uttalte at det var fare for at A ved løslatelse "vil gjøre seg utilgjengelig for politiet og vanskeliggjøre *strafforfølgning* og soning" (uthevet her), etterlater uklarhet med hensyn til om lagmannsretten ved vurderingen av unndragelsesfaren i tilstrekkelig utstrekning har tatt hensyn til at den kan stå i en annen stilling etter tingrettens dom.
- (17) Ankeutvalget finner det imidlertid ikke nødvendig å ta stilling til om kjennelsen må oppheves allerede på dette grunnlag. Dette skyldes at lagmannsretten ved forholdsmessighetsvurderingen har tatt utgangspunkt i Rt. 1974 side 1262. Tiltalte var her dømt til fengsel i 10 måneder, og kjæremålsutvalget uttalte at "[i] slike tilfelle er det som regel lite heldig at en domfelt løslates for senere å bli satt inn igjen til soning. Den domfelte bør helst gå over på soning direkte fra varetektsarresten". Denne avgjørelsen ble imidlertid fraveket i Rt. 1999 side 2001, hvor kjæremålsutvalget uttaler at "[s]pørsmålet om fortsatt fengsling må imidlertid også i slike tilfelle bero på en konkret vurdering".

- (18) Lagmannsretten har altså ved vurderingen av om videre fengsling vil være et uforholdsmessig inngrep tatt utgangspunkt i en uriktig generell tolking av straffeprosessloven § 187 første ledd sammenholdt med § 170 a. Dette kan ha fått betydning for lagmannsrettens resultat. Lagmannsrettens kjennelse må etter dette oppheves.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Arne Ringnes
(sign.)

Riktig utskrift: